

Azərbaycan Respublikasının
Prezidentinin yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

9-cu istiqamət: Azərbaycançılıq ideyasının təbliği

Mədəniyyətlərarası dialoqun formalaşmasında və inkişaf etdirilməsində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasət beynəlxalq birliyin də diqqətindədir. Dövlətimiz müxtəlif xalqların, konfessiyaların nümayəndələrinin dinc və sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşaması üçün nümunəvi bir mühit formalaşdırıb.

Bir çox ekspert, filosof, tarixçi qeyd edir ki, Azərbaycanın mədəniyyətlərə-rası dialoqun inkişafı naminə töhfələri dünya ölkələrinə nümunədir, onlar bundan örnək götürməli və mədəniyyətlərarası dialoqu inkişaf etdirməlidirlər.

Məlum olduğu kimi, sentyabrın 21-də BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş videoformatda Yüksək Səviyyəli İclasda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev çıxış edib. Qeyd edək ki, dünya üzrə 182 ölkə arasında Azərbaycanın dövlət başçısının çıxışı iclas iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

"Azərbaycan mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqində vacib rol oynayır"

Prezident İlham Əliyev çıxışında bir sıra vacib məsələlərə toxunub. Azərbaycanın mədəniyyətlərə-rası və sivilizasiyalara-rası dialoqa böyük töhfələr verdiyi vurğulanıb. "...Azərbaycan mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqində vacib rol oynayır. Azərbaycan dünyanın tanınmış multikulturalizm mərkəzlərindədir. 2008-ci ildə Azərbaycan tərəfindən başlanılmış "Bakı Prosesi" mədəniyyətlərarası dialoqun möhkəmləndirilməsi məqsədini daşıyır. "Bakı Prosesi" İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına və Avropa Şurasına üzv dövlətləri bir araya gətirib. İki ildən bir Azərbaycanda keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu BMT Baş Assambleyasının qətnamələri ilə mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi üçün əsas global platforma kimi tanınmışdır" - deyərək dövlət başçısı çıxışında vurğulanıb.

"Biz dünyaya dözümlülük və birgəyaşayış nümunəsini təqdim edirik"

Prezident İlham Əliyev

sentyabrın 24-də baş tutan BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasının ümumi debatlarında videoformatda çıxışı zamanı da bu məsələyə xüsusi diqqət çəkib. "Multikulturalizm Azərbaycan xalqının həyat tərzidir. Biz dünyaya dözümlülük və birgəyaşayış nümunəsini təqdim edirik. 2008-ci ildə Azərbaycan tərəfindən başlanmış "Bakı Prosesi" müsəlman dünyası və Avropa arasında dialoq və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi məqsədini daşıyır, həmçinin, BMT tərəfindən dəstəklənir. İki ildən bir Azərbaycanda keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu BMT Baş Assambleyasının qətnamələri ilə "mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi üçün əsas global platforma" kimi tanınmışdır.

2016-cı ildə BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu Azərbaycanda keçirilmişdir. Bundan əlavə, Azərbaycan 2015-ci ildə ilk Avropa Oyunlarına və 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına evsahibliyi etmişdir. Həmin idman yarışları da mədəniyyətlərarası dialoqa mühüm töhfə olmuşdur.

2016-cı ildə Roma Papası Azərbaycana səfər etmişdir. Bu ilin fevral ayında mənim Vatikan səfərim baş tutmuş və orada Papa Fransisklə görüşüm olmuşdur. Görüş zamanı Papa Fransisk Azərbaycanı "əsl tolerantlıq nümunəsi" adlandırmışdır.

Azərbaycan dini abidələrin - məscid, kilsə və sinagoxların bərpasına çox böyük önəm verir. Biz müxtəlif ölkələrdə belə dini və tarixi abidələrin bərpası ilə bağlı birgə layihələr həyata keçirmişik".

"Bu göstəricilərinə görə də ölkəmiz çoxmillətli, çoxkonfessiyalı ölkə kimi tanınır..."

Tanınmış tədqiqatçı-alim, ədəbiyyatşünas, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Qiymət Məhərrəmli bildirdi ki, Şərqlə Qərbin qovşağın-

da yerləşən və tarixin bütün dövrlərində sivilizasiyalara-rası dialoq mərkəzi kimi diqqət çəkən Azərbaycanda Prezident İlham Əliyev və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban Əliyeva tərəfindən bu tarixi ənənə daha da zənginləşdirilərək davam etdirilir.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkəmizdə uzun illərdən bəri bu ənənə davam etdirilir və ölkəmiz sivilizasiyalara-rası dialoqun mərkəzinə çevrilib. Q.Məhərrəmli vurğuladı ki, ölkəmiz multikultural dəyərlərə sahibdir, ayrı-ayrı din nümayəndələrinin sərbəst fəaliyyətinə şərait yaradılması bunun əsl nümunəsidir. Bu istiqamətdə xüsusilə də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə ayrı-ayrı ölkələrdə dünya sivilizasiyalarının inkişafına böyük töhfələr verilir. Q.Məhərrəminin sözlərinə görə, mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına xüsusi önəm verən Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə dünya ölkələrində bir sıra mühüm işlər görüb. Bir sıra ölkələrdə məktəblərin tikintisinin, təmirinin, muzeylərin, dini məbədlərin, kilsələrin bərpasında Fond tərəfindən sayısız iş görüldüyünü deyən Q.Məhərrəminin sözlərinə görə, bütün bunlar mədəniyyətlərarası dialoqa verilən böyük töhfələrdir. Romada kateqoriyaların təmirini xatırladan Q.Məhərrəmli bildirdi ki, bu amilin özü də böyük nümunədir. "Azərbaycan dövlətinin mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına verdiyi töhfələr bütün dünya ölkələri üçün bir nümunədir. Bilirsiniz ki, əsrlər boyu Azərbaycanda müxtəlif xalqların nümayəndələri həmişə birgə yaşayıb, çiyin-çiyinə fəaliyyət göstərərək, əməli işlər görüb, bütün etnik qrup və dinlərin nümayəndələri mehriban, sülh və harmoniya şəraitində yaşayıblar. Bu gün də belədir. Elə bu göstəricilərinə görə də ölkəmiz çoxmillətli, çoxkonfessiyalı ölkə kimi tanınır, bura sülhün, əmin-amanlığın, mədəniyyətlərarası dialoqun əvəzsiz məkanındır".

Ölkəmiz dünyanın mədəniyyət mərkəzlərindən biridir

Q.Məhərrəmli vurğuladı ki, beynəlxalq aləmin Azərbaycanı multikultural bir ölkə

kə kimi tanıyıb qəbul etməsində bu amillərin əhəmiyyətli rolu var. O qeyd etdi ki, qədim dövlətçilik ənənələrinə, tarixə, adət-ənənələrə, milli-mənəvi, mədəni dəyərlərə, zəngin yeraltı və yerüstü sərvətlərə sahib olan Azərbaycanın yerləşdiyi coğrafi məkan da ölkəmizin sivilizasiyaların qovuşduğu bir məkana çevrilməsində əhəmiyyətli rolə malikdir. Ekspertin fikrincə, son 17 ildə ölkəmizdə həyata keçirilən düşünülmüş siyasət kursu ölkəmizin dünyanın mədəniyyət mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə şərait yaradıb. Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin mədəniyyət sahəsində beynəlxalq təşəbbüslərə göstərdiyi dəstək nəticəsində bu gün Azərbaycan sivilizasiyalar və mədəniyyətlərarası dialoq məkanına çevrilib. O vurğuladı ki, 12 il əvvəl Bakıda Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirləri konfransının keçirilməsinin təşəbbüskarı da məhz Prezident İlham Əliyev olub. Bakıda keçirilən Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin konfransına islam ölkələrinin də dəvət edilməsi, onların iştirakı və həmin tədbirin keçirilməsi təkcə Azərbaycan deyil, eyni zamanda, Şərq və Qərb dövlətlərinin mədəni həyatında böyük əhəmiyyət kəsb edirdi.

Qlobal təşəbbüsə çevrilən "Bakı prosesi"...

Bildirək ki, Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirləri konfransında Prezident İlham Əliyevin irəli sürdüyü təkliflər və tövsiyələr tədbirin beynəlxalq əhəmiyyətini daha da artırdı. Konfransda sivilizasiyalar arasında dialoqun inkişafını nəzərdə tutan "Bakı prosesinin" əsasının qoyulması təşəbbüsü sonrakı illərdə global prosesə çevrildi.

Ekspertlər qeyd edirlər

ki, konfransda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dərin məzmunlu nitqi, irəli sürdüyü təkliflər və tövsiyələr "Bakı prosesinin" global bir təşəbbüsə çevrilməsinə səbəb olub.

Ümumilikdə, 48 ölkənin, 8 beynəlxalq təşkilatın və bir sıra beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatlarının yüksək səviyyəli nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu konfransda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq "Mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqinə dair Bakı Bəyannaməsi" qəbul edilib. Ekspertlər vurğulayırlar ki, beləliklə, sivilizasiyalar arasında dialoqun inkişafını nəzərdə tutan "Bakı prosesinin" və bu prosesin uğurla davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan tərəfindən təklif edilən "Sənətlər dialoq naminə" layihəsinin əsası qoyulub. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü kimi, Azərbaycan 2009-cu ildə nazirlər səviyyəsində toplantıya evsahibliyi etdi. Həmin tədbirə Avropa Şurasına üzv dövlətlərin nazirləri də dəvət edildi. Bu təşəbbüs və bu format sonradan "Bakı prosesini" adlandırıldı.

"Azərbaycançılıq ideyasının vacib sahələrindən biri kimi özünü ifadə edən multikulturalizm bu gün..."

Ekspert Günel Baxışovanın fikrincə, Azərbaycanda mövcud olan multikulturalizm azərbaycançılıq ideyasının təzahür formalarından biri kimi özünü əks etdirir. O qeyd etdi ki, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqlar azərbaycançılıq ideyasına bağlıdır və bu ideyanın daha da inkişaf etdirilməsi, yeni nəslin şüurunda, həyat tərzində öz əksini tapması üçün böyük səylər göstərilir. "Mədəniyyət insanların bir-birilə dil tapması, qaynayıb-qarışması üçün ən uğurlu vasitədir. Mədəniyyət vasitə-

sizə xalqların dostlaşdığını, mədəniyyətlərin bir-birini inkar etmədiyini deyən ekspert bildirir ki, Azərbaycanda mədəniyyətlərə-rası dialoq hər zaman mövcud olub. "Bilirik ki, Azərbaycanda mədəniyyətlərə-rası dialoqun multikulturalizmə təsiri əvəzsizdir. Bu gün Azərbaycanda multikulturalizm azərbaycançılığın daxilində özünü inkişaf etdirir. Azərbaycançılıq ideyasının vacib sahələrindən biri kimi özünü ifadə edən multikulturalizm bu gün ən yüksək səviyyədədir. Aparılan müxtəlif araşdırmalar nəticəsində mədəni müxtəlifliklərin fərqi-dən olan, bu fərqliliklərə hörmət göstərən və mədəni müxtəlifliyi qarşılıqlı anlaşma yolu ilə üstünlüyə çevirən bilən Azərbaycanın müvəffəqiyyət əldə etdiyini bütün dünya xalqları, ölkələri aydın şəkildə görür, hiss edir... Çağdaş dünyada gedən proseslər bu gün bu məsələləri: sülh şəraitində bir arada yaşama, mədəniyyətlərarası dialoqun vacibliyini gündəmə yenicən gətirib. Bu gün özündə mədəniyyətlərin, sivilizasiyaların, konfessiyaların qarşılıqlı münasibətlərini əhatə edən humanitar məsələlər həssas yanaşmanı tələb edir. Mədəniyyətlərin dialoqu dünyada sabitliyin qorunması, problemlərin qarşısının alınması, həll edilməsi baxımından çox əhəmiyyətlidir. Son zamanlar dünyada digərlərinə qarşı dözümsüzlükdən qaçaqlanan qaynar nöqtələr formalaşmağa başlayıb".

G.Baxışova qeyd etdi ki, mədəni müxtəlifliyin tanınması ilə bağlı BMT Konvensiyasına qoşulan Azərbaycan Respublikası mədəniyyətlərarası dialoqun zəruriliyinə böyük əhəmiyyət verərək, Şərq və Qərb ölkələri arasında mədəni əməkdaşlığın genişləndirilməsinə rəvac verməkdədir. "Müstəqillik əldə etməyimizlə başlayan bu qısa, lakin uğurlu yolda multikulturalizm Azərbaycan dövlətinin milli-mənəvi, ümumbəşəri, humanist dəyərlərə söykənən siyasi kursuna çevrilib" - deyərək bildirdi.

İradə SARIYEVA

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.